

1. Odpoveď ministra práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky Erika Tomáša na interpeláciu poslankyne Národnej rady Slovenskej republiky Andrey Turčanovej podanú 25. septembra 2025 vo veci revízie zmlúv pre poskytovateľov domácej opatrovateľskej služby

Erik Tomáš

minister

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky

Bratislava 27. októbra 2025

Číslo: 27697/2025-M_OSS

KANCELÁRIA NR SR PODATEĽNA	
Došlo: 3 0 -10- 2025	
Číslo záznamu: 22081	Číslo spisu: 27697-0096/2025-297
Listy: 4	Prílohy: Vybavuje:

Vážená pani poslankyňa,

dňa 3.10. 2025 mi bola doručená Vaša Interpelácia týkajúca sa podpory poskytovania opatrovateľskej služby.

Na úvod mi dovoľte poskytnúť Vám všeobecné informácie vo veci poskytovania domácej opatrovateľskej služby v zmysle platnej legislatívy.

V zákone č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách sú ustanovené právne podmienky poskytovania opatrovateľskej služby. Jej poskytovanie alebo zabezpečovanie jej poskytovania patrí do originálnej kompetencie obcí a miest, a to na základe uskutočnenej decentralizácie tejto pôsobnosti z príslušných orgánov štátu do výlučnej samosprávnej pôsobnosti obcí od 01.01.2004. Vzhľadom na povahu a charakter tejto sociálnej služby (riešenie nepriaznivej sociálnej situácie pre ťažké zdravotné postihnutie alebo nepriaznivý zdravotný stav s odkázanosťou na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy) ide o obligatórnu pôsobnosť obce túto sociálnu službu poskytovať alebo zabezpečovať, a to na základe oprávnených požiadaviek a potrieb obyvateľov obce.

Je zjavné, že konkrétne terénne opatrovateľské služby v domácom prostredí klientov sú dlhodobo veľmi žiadané, ale v mnohých regiónoch Slovenska naozaj výrazne nedostupné a nedostatočné. Práve preto ich financovanie Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR podporuje pomocou prostriedkov z európskych štrukturálnych a investičných fondov EÚ už od roku 2014. Situácia si totiž vyžiadala pozornosť štátu napriek faktu, že poskytovanie opatrovateľských služieb patrí už viac ako 20 rokov do výlučnej kompetencie obcí a miest, kde sú zdrojové predpoklady vytvorené daňovým prerozdeľovacím systémom – teda posilnením vlastných daňových príjmov obcí po uskutočnenej fiškálnej decentralizácii. Za ten čas ministerstvo vyčlenilo prostriedky v celkovej výške viac ako 200 mil. eur na pomoc samosprávam/obciam a neverejným poskytovateľom za účelom finančnej podpory opatrovateľskej služby.

Zároveň platí, že poskytovanie finančných príspevkov v rámci projektov financovaných zo štrukturálnych fondov nepredstavuje systémové riešenie problematiky. Jedná sa o časovo a finančne obmedzený podporný nástroj a zmluvné strany tohto projektového financovania sú si preto vždy vedomé dočasnosti realizácie projektu i súvisiacich záväzkov. Očakáva sa, že tieto aktivity budú v budúcnosti zabezpečené a realizované zo zdrojov miestnej samosprávy.

Ubezpečujem Vás, že presadzujeme potrebu rozvoja komunitných sociálnych služieb, vrátane domácej opatrovateľskej služby, nakoľko súčasný stav v tejto oblasti nie je postačujúci.

V tejto súvislosti MPSVR SR v súčasnosti pripravuje legislatívnu zmenu financovania sociálnych služieb, vrátane zavedenia nového príspevku na pomoc pri odkázanosti, ktorá bude predstavovať príspevok štátu k zavedeniu trvalého a udržateľného systému podpory dlhodobej starostlivosti. Uvedený príspevok, spolu s finančnými zdrojmi poskytovanými z úrovne samospráv a vlastnými zdrojmi fyzickej osoby, umožní odkázanej osobe slobodne si vybrať druh sociálnej služby, vrátane využívania domácej opatrovateľskej služby. Zásadným je princíp tzv. osobného rozpočtu, ktorý bude zabezpečovať, aby mala osoba odkázaná na pomoc plnú kontrolu nad tým, kto a akým spôsobom jej pomoc poskytne. Táto zmena posilňuje individualizáciu starostlivosti a umožňuje, aby si odkázané osoby mohli prispôbiť využitie príspevku na sociálne služby podľa svojich potrieb.

Najmä v kontexte s konsolidáciou verejných financií a potrebou dôkladnej prípravy na úspešnú implementáciu reformy sa pristúpilo k jej postupnému zavádzaniu do konca roka 2026.

Je nevyhnutné zabezpečiť, aby navrhované úpravy neohrozili plnenie výdavkových limitov verejnej správy, pričom zároveň nesmú negatívne ovplyvniť poskytovanie starostlivosti existujúcim prijímateľom sociálnych služieb a poberateľom príspevku na opatrovanie.

Rovnako je nevyhnutné vytvoriť dostatočný priestor na prípravu zo strany systémov, verejnosti a samospráv. Nepripravenosť a tým aj neúspech reformy by mal za následok nezabezpečenie pomoci pre osoby odkázané na podporu. Postupné zavádzanie reformy v jednotlivých krokoch je preto nevyhnutné a predstavuje najefektívnejší prístup k jej úspešnej realizácii.

V súvislosti s návrhom na postupné zavádzanie reformy financovania sociálnych služieb vyplýva potreba zachovania kontinuity podpory opatrovateľskej služby aj v roku 2026.

Z uvedeného dôvodu MPSVR SR pripravilo aktualizáciu Zámeru Národného projektu Podpora opatrovateľskej služby (ďalej „NP POS“) so zabezpečením predĺženia jeho aktivít do konca roka 2026. Zámer NP Podpora opatrovateľskej služby bol dňa 8.10. 2025 bol na Komisii pri monitorovacom výbore preschválený, čím sa zabezpečilo pokračovanie podpory opatrovateľskej služby prostredníctvom NP aj v roku 2026.

Súčasťou NP POS bude aj pokračovanie pilotného overenia nastavenia mechanizmu poskytovania a zmeny formy vyplácania príspevku na starostlivosť prijímateľovi OS v súlade s pripravovanou reformou financovania sociálnych služieb. Pilotná časť NP POS bude nielen overovať nastavenie mechanizmu predmetného príspevku, ale taktiež pripravovať prijímateľov opatrovateľskej služby na túto zmenu.

V súčasnosti prebieha procesná príprava potrebná pre plynulé pokračovanie NP, vrátane nastavenia podmienok podpory. V dohľadnom čase budeme informovať o spôsobe pokračovania pomoci ako pre poskytovateľov, ktorí sú v súčasnosti zapojení v NP, tak aj pre nových poskytovateľov s potencionálnym záujmom zapojiť sa do NP.

K Vašej otázke k revíziám zmlúv o poskytovaní finančných príspevkov na domácu opatrovateľskú službu a presunu nevyužitých finančných prostriedkov medzi jednotlivými kraji si dovoľujem uviesť, že poskytovateľ terénnej opatrovateľskej služby, ktorý sa na Vás obrátil, poskytuje službu vo viacerých krajoch Slovenskej republiky. Poskytovateľ uvádza všetky svoje ID (registračné číslo) podľa príslušného kraja v Žiadosti o zapojenie sa do projektu. Registračné číslo (ID) sociálnej služby je pridelené podľa územia, na ktorom sa opatrovateľská služba poskytuje, a je udelené poskytovateľovi pri zápise služby do Informačného systému sociálnych služieb. V každom kraji má v

rámci projektu NP POS uzatvorenú samostatnú dohodu s príslušným úradom práce, sociálnych vecí a rodiny (ÚPSVaR). Žiadosti o zapojenie sa, ako aj následné mesačné žiadosti o finančný príspevok, sú spracovávané v rámci konkrétneho kraja na príslušnom úrade práce, sociálnych vecí a rodiny.

Počas realizácie projektu dochádza k priebežnému prehodnocovaniu výšky čerpaných finančných prostriedkov, ktoré sú následne prerozdeľované poskytovateľom sociálnych služieb v rámci daného kraja. Dovoľujeme si uviesť, že v žiadnom kraji nie sú v rámci projektu evidované nevyužité alebo nevyčerpané finančné prostriedky.

Predpokladám, že predmetná interpelácia sa vzťahuje na poskytovateľa, ktorý podľa aktuálneho čerpania v Prešovskom kraji nebude môcť vyčerpať celú alokovanú čiastku. Z tohto dôvodu bola výška finančného príspevku po predchádzajúcej konzultácii s poskytovateľom primerane znížená. Keďže aj v tomto kraji pôsobia ďalší poskytovatelia, ktorí v nasledujúcich mesiacoch už nebudú disponovať finančnými zostatkami, uvoľnené prostriedky budú prerozdeľované medzi týchto poskytovateľov.

V Košickom kraji predmetný poskytovateľ vyčerpal v roku 2024 celkovo 22 648,08 €, a v období od januára do augusta 2025 čiastku 41 299,44 €. Keďže v tomto kraji poskytovatelia taktiež čerpali nižší objem finančných prostriedkov, bolo možné pristúpiť k ich uvoľneniu, a preto v mesiaci október 2025 došlo k dodatočnému navýšeniu finančných príspevkov aj pre uvedeného poskytovateľa.

Ako je uvedené v dohode „Úrad zhodnotí skutočné čerpanie finančných prostriedkov za kalendárny rok 2024 vo vzťahu k výške príspevku a podľa výsledku a disponibilného zostatku finančných prostriedkov na projekt uzatvorí s poskytovateľom sociálnej služby dodatok k dohode na finančné prostriedky podľa skutočného čerpania do doby vyčerpania alokácie.“.

Proces znižovania a následného prerozdeľovania finančných prostriedkov je administratívne a časovo náročný. Zahŕňa zisťovanie aktuálnej situácie u poskytovateľov, prípravu a podpisovanie dodatkov, ako aj následné spracovanie a distribúciu uvoľnených prostriedkov. Ide o mesačný až dvojmesačný proces, ktorý prebieha samostatne v každom kraji.

Úrady práce, sociálnych vecí a rodiny nemajú kapacitu koordinovať prenos finančných prostriedkov medzi kraji podľa individuálnych požiadaviek poskytovateľov. Rozdelenie finančných prostriedkov medzi kraje bolo určené na základe skutočného čerpania v predchádzajúcom roku.

Ak poskytovateľ v priebehu roka zvýšil počet uzatvorených zmlúv s prijímateľmi sociálnej služby alebo rozsah poskytovanej opatrovateľskej služby (v počte hodín), nie je možné garantovať plné pokrytie týchto navýšení z rozpočtu projektu. Poskytovateľ má možnosť navýšiť počet hodín v rámci mesačných žiadostí, avšak musí počítať s dočerpaním pridelených prostriedkov.

Pri rozširovaní služby sa preto odporúča konzultovať možnosti spolufinancovania zo strany obcí alebo miest.

K Vašej otázke o adekvátnosti výšky finančného príspevku na odkázanosť v zmysle reformy financovania sociálnych služieb si dovoľujem uviesť, že spolufinancovanie sociálnych služieb na Slovensku znamená, že náklady na sociálne služby sú hradené z viacerých zdrojov. Tieto zdroje môžu zahŕňať príspevky od štátu, samosprávnych krajov, obcí, ale aj od samotných prijímateľov sociálnych služieb, ich rodinných príslušníkov alebo z iných súkromných zdrojov, ako sú napríklad nadácie či rôzne charitatívne organizácie. V praxi to znamená, že prevádzka zariadení sociálnych služieb, alebo aj domáca opatrovateľská služba, nie je financovaná výlučne z jedného zdroja, ale ide o kombináciu rôznych zdrojov financovania.

Poskytovaním príspevku na pomoc pri odkázanosti sa vo svojich dôsledkoch posilní príjem odkázaných osôb týmto účelovo určeným príspevkom a to zabezpečením participácie štátu aj na spolufinancovaní sociálnych služieb podmienených odkázanosťou, za ktoré sa platí úhrada. Uvedené sa vzťahuje na rozdiel od doterajšieho právneho stavu aj na domácu opatrovateľskú službu.

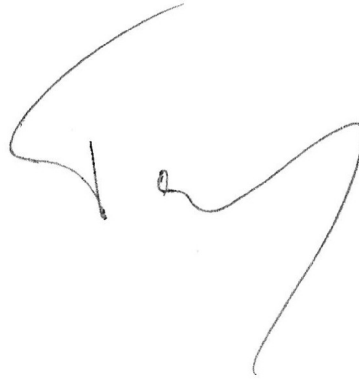
Na Vašu otázku ohľadom adekvátnosti výšky podpory príspevku na pomoc pri odkázanosti v porovnaní s výškou podpory v rámci NP Podpora opatrovateľskej služby uvádzam, že súčasný

príspevok z projektu Podpora opatrovateľskej služby v sume 7,93 Eur je vyplácaný paušálne na hodinu poskytnutej služby bez ohľadu na stupeň odkázanosti. Úhrada klienta bola teda paušálne rovnaká, t.j. klient si mohol dovoliť poberať viac hodín opatrovateľskej služby bez výraznejšieho spolufinancovania, nakoľko poskytovateľ dostával finančný príspevok na všetkých klientov bez ohľadu na stupeň odkázanosti rovnako. Uvedený príspevok čiastočne suploval vyplácanie povinných príspevkov obcí.

Princípy financovania opatrovateľskej služby zo štrukturálnych fondov však nie je možné aplikovať paušálne aj na financovanie zo zdrojov štátneho rozpočtu. Vzhľadom k limitom v objeme verejných financií bolo potrebné nájsť taký model financovania sociálnych služieb, ktorý bude trvalo, resp. dlhodobo udržateľný.

Na záver mi dovoľte uviesť, že reforma financovania sociálnych služieb bola a je kreovaná v úzkej spolupráci so sociálnymi partnermi.

S úctou

Vážená pani
Ing. Andrea Turčanová
poslankyňa Národnej rady Slovenskej republiky
Bratislava

Na vedomie:
MUDr. Richard Raši, PhD, MPH
predseda Národnej rady Slovenskej republiky
Bratislava